
Aldringsceller og cellulær aldring

SPRÅKSPALTEN

PETTER GJERSVIK

petter.gjersvik@medisin.uio.no

Petter Gjersvik er medisinsk redaktør i Tidsskriftet, professor emeritus ved Institutt for klinisk medisin og medlem av Gruppe for norsk medisinsk fagspråk.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

HAAKON B. BENESTAD

Haakon B. Benestad er professor emeritus ved Institutt for medisinske basalfag, Universitetet i Oslo og fast bidragsyter til Tidsskriftet.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Aldring er forbundet med et økende antall celler som slutter å dele seg, og som gjerne endrer utseende. Slike celler kan på norsk kalles aldringsceller og prosessen for cellulær aldring.

Illustrasjonsfoto: deyangeorgiev / iStock

Med økende alder vil antall celler som endrer karakter og utseende permanent i vevet, øke. Cellene vil slutte å dele seg. Slike celler kalles i engelskspråklige forskningsartikler for *senescent cells* og fenomenet for *cellular senescence* (1). Det diskuteres om disse cellene er drivere av aldringsprosessene i kroppen ved å skille ut inflammatoriske cytokiner og andre stoffer som skader omgivelsene. De antas å bidra til aldersrelaterte sykdommer, slik som Alzheimers sykdom, men har også positive funksjoner, blant annet ved embryogenese og reparasjonsprosesser.

Det engelske ordet *senescence* (fra latinsk *senescere*, å bli gammel) er nok mindre kjent for nordmenn enn ordet *adolescence*. Merriam-Websters ordbok definerer *senescence* som «the state of being old», «the process of becoming old or aging» og – innen cellebiologi – «permanent arrest of the cell cycle in which cell division ceases» (2). Adjektivet *senescent* defineres som «relating to, characterized by, or associated with the state of being old or the process of aging or marked by or undergoing senescence» (3).

Aktuelle oversettelser

Hva skal så *senescent cells* og *cellular senescence* kalles på norsk? I Tidsskriftet, som foretrekker norske oversettelser av engelske faguttrykk der dette er mulig (4), er både *senescente celler*, *aldringsceller* og *alderdomsceller* brukt (5, 6). For dem som kjenner fagfeltet godt, er uttrykket *senescente celler* lett å kjenne igjen. Andre vil nok trenge en forklaring på hva dette er for noe. Uttrykket *aldringsceller* legger vekt på prosessen aldring, mens *alderdomsceller* mer peker på alderdom som en statisk tilstand.

Denne sonderingen har støtte i enkelte norske ordbøker. I Øyris medisinske ordbok er *senescens* forklart med «aldring», «det å verta gammel» (7), mens Risnes forklarer ordet *senescens* med «aldrende» og *senescentia* med

«aldring», «det å bli gammel» og «det å eldes» (8). Store norske leksikon omtaler en *senescent cell* som en «aldret celle» (9).

I aviser, tidsskrifter og bøker finnes flere andre oversettelser, slik som *aldrende celler* (10), *zombieceller* (11), *sovende celler* (12) og *celler som går i dvale* (13). At disse cellene går i dvale, er for så vidt et brukbart pedagogisk grep, men er lite egnet som utgangspunkt for en oversettelse til bruk i en faglig sammenheng.

Konklusjon

Vi mener at både *aldringsceller* og *alderdomsceller* er aktuelle oversettelser av *senescent cells*. Vi vil likevel anbefale uttrykket *aldringsceller*, ettersom disse cellene først og fremst er forbundet med aldringsprosessen mer enn med resultatet av denne prosessen. På samme måte kan *cellular senescence* oversettes med *cellulær aldring*.

LITTERATUR

1. Childs BG, Gluscevic M, Baker DJ et al. Senescent cells: an emerging target for diseases of ageing. *Nat Rev Drug Discov* 2017; 16: 718–35. [PubMed] [CrossRef]
2. Merriam-Webster. Senescence (noun). <https://www.merriam-webster.com/dictionary/senescence> Lest 13.11.2023.
3. Merriam-Webster. Senescent (adjective). <https://www.merriam-webster.com/dictionary/senescent> Lest 13.11.2023.
4. Gjersvik P. Alt som kan sies på engelsk, kan sies på norsk. *Tidsskr Nor Legeforen* 2021; 141. doi: 10.4045/tidsskr.21.0260. [CrossRef]
5. Benestad HB. Aldringsprosesser påvirkes av immunregulering. *Tidsskr Nor Legeforen* 2023; 143. doi: 10.4045/tidsskr.23.0071. [CrossRef]
6. Halsne R. Alderdomsceller hemmer regenerasjon av muskelvev. *Tidsskr Nor Legeforen* 2023; 143. doi: 10.4045/tidsskr.23.0171. [CrossRef]
7. Øyri A, Braut GS, Ellingsen DK. red. *Norsk medisinsk ordbok*. 9. utg. Oslo: Samlaget kunnskap, 2011.
8. Risnæs S. *Medisinsk-biologisk ordbok*. Latin-gresk-norsk. Oslo: Cappelen Damm, 2018.
9. Fossum S. Aldring. *Store medisinske leksikon*. https://sml.sn.no/aldring_-_medisin Lest 13.11.2023.
10. Magerøy LH. Denne legen planlegger å leve så lenge som overhodet mulig. *A-magasinet* 12.7.2019. <https://www.aftenposten.no/amagasinet/i/XgaR9n/denne-legen-planlegger->

aa-leve-saa-lenge-som-overhodet-mulig-det-kommer-ikke-noe-godt-ut-av-aa-vaere-fanatisk Lest 5.1.2024.

11. Strømme CB. Må vi tenke nytt om aldring? Gen-i-alt 2023; 3: 14–5.

12. Valdermo OH. Aldringsforskningen kan snart forlenge våre liv. Og hva så? Nordnorsk debatt 16.4.2019.

<https://www.nordnorskdebatt.no/aldringsforskningen-kan-snart-forlenge-vare-liv-og-hva-sa/o/5-124-35085> Lest 13.11.2023

13. Helland Å. Motvirker reaktive oksygenforbindelser kreftutvikling? Tidsskr Nor Legeforen 2007; 127: 849.

Publisert: 26. februar 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0780
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.